Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding
afdeling fraude en bijzonder strafrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
20 januari 2024

Ons kenmerk
5155743

nota

Aanbiedingsbrief WODC-onderzoek evaluatie Wet Finec

1. Aanleiding

Onderzoeksbureau Regioplan heeft in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) een evaluatie uitgevoerd van de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit (Wet Finec). Het onderzoeksrapport is op 18 december 2023 door het WODC openbaar gemaakt. Door een samenloop van omstandigheden: het moment van ontvangst van het rapport, persoonlijke omstandigheden en de interne deadline voor het aanleveren van brieven voor het kerstreces, is het rapport niet voor de publicatiedatum aangeboden. De aanbiedingsbrief aan de Kamer bij het rapport treft u als bijlage aan.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te gaan met de inhoud van de aanbiedingsbrief. Als bijlagen worden het onderzoeksrapport, de samenvatting en de nulmeting meegestuurd.

In de brief kondigt u aan dat de uitwerking van een beleidsreactie wordt opgepakt en naar verwachting later dit jaar zal volgen.

3. Kernpunten

Hieronder zijn ter informatie de belangrijkste bevindingen en conclusies van de onderzoekers opgenomen. Voor de volledige samenvatting van het WODC-onderzoek wordt u verwezen naar de door de onderzoekers opgestelde samenvatting van het rapport.

In de Wet Finec zijn de volgende verruimingen opgenomen:
1. snellere beklagprocedure tegen inbeslagneming;
2. beperking kostenaftrek bij ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel;
3. actualisatie en verzwaring strafmaat ambtelijke corruptie;
4. strafmaatverzwaring niet-ambtelijke corruptie;
5. verruiming strafbaarstelling niet-ambtelijke corruptie;
6. strafmaatverzwaring witwassen;
7. strafbaarstelling witwassen in uitvoering van beroep of bedrijf;
8. invoering flexibel boeteplafond;
9. verzwaring van het gewoonte maken van het overtreden van WED-strafbepalingen;
10. strafbaarstelling misbruik van gemeenschapsgeld.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding
afdeling fraude en bijzonder strafrecht

Datum
20 januari 2024

Ons kenmerk
5155743

Al met al blijkt het merendeel van de verruimingen een zinvolle toevoeging aan de mogelijkheden tot opsporing, vervolging en preventie van financieel-economische criminaliteit. Deze verruimingen kunnen ook op draagvlak rekenen binnen de strafrechtketen. De bijdrage van de verruimingen aan de aanpak van financieel-economische criminaliteit is echter vooral gelegen in het vergroten van de opsporingsmogelijkheden en daarmee de potentie om de pakkans te vergroten voor specifieke casuïstiek. De mate waarin de verruimingen van de Wet Finec in de uitvoeringspraktijk daadwerkelijk hebben bijgedragen aan adequater (zwaarder) straffen en verminderen van winsten van financieel-economische criminaliteit, lijkt relatief klein. Hoewel het onderzoek niet wijst op knelpunten in de capaciteit en kennisontwikkeling in de uitvoeringspraktijk, lijkt de strafrechtelijke aanpak van financieel-economische criminaliteit de afgelopen jaren vooral te zijn gestimuleerd door de aanvullende financiële middelen, die de capaciteit en expertiseontwikkeling in de strafrechtketen voor opsporing, vervolging en afdoening van deze casuïstiek ten goede kwamen.

4. Toelichting

De brief is afgestemd met DGO en DWJZ en vooraf gedeeld met het ministerie van Financiën. Aan het WODC is vooraf de samenvatting in deze nota voorgelegd.

4.1 Politieke context

Het Kamerlid Berndsen-Jansen heeft op 24 juni 2014 een motie bij de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit ingediend, waarin is verzocht de verruimde mogelijkheden voor de bestrijding van financieel-economische criminaliteit na vijf jaar te evalueren op effectiviteit, uitvoerbaarheid en behaalde resultaten en de Kamer over de uitkomsten te informeren.
Vanwege de volle onderzoeksprogrammering van het WODC en rekening houdend met de relatief langere doorlooptijden van strafrechtelijke onderzoeken naar financieel-economische criminaliteit is eerst in 2017/2018 door het onderzoeksbureau APE in opdracht van het WODC een nulmeting uitgevoerd en heeft de evaluatie door het onderzoeksbureau Regioplan in opdracht van het WODC in 2022/2023 plaatsgevonden.
Bij de beleidsreactie zal, zoals eerder aan de Kamer toegezegd, ook de motie van het Kamerlid Van der Linde, ingediend op 3 december 2019, worden betrokken. In de motie wordt de regering verzocht met wetsvoorstellen te komen om de straffen voor (het meewerken aan of faciliteren van) witwassen te verhogen.
De inzet op witwassen raakt aan de beleidsagenda aanpak witwassen en de komende NRA witwassen (National Risk Assessment witwassen). Deze zullen, waar relevant, worden meegenomen in de beleidsreactie op het rapport.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.